

De moeder, de zoon en de vriend van Beethoven

MARCHESI'S ZIEN DE ARTIEST IN ROMBERG

*Wie was toch die mysterieuze Madame Moreau, aan wie Bernhard Romberg zijn sonates voor cello en harp opdroeg? Het moet een zeer goede harpiste zijn geweest, denkt **SIMONA MARCHESI**. “Het zijn geen gemakkelijke stukken en toch heel goed afgestemd op de harp, niet veel componisten kunnen dat. Waarschijnlijk heeft ze hem van kundig commentaar voorzien.” Marchesi kan het weten. Samen met cellist – en toevallig ook haar zoon – **BARTOLOMEO DANDOLO MARCHESI** bracht ze een album uit met deze drie grote sonates voor harp en cello, opus 5.*

Tekst: MARIEKE KLOMP

Foto's: RICCARDO MARCIALIS

Bijna had het album *A family affair* geheten. Moeder en zoon namen de sonates op in de kerk waar Bartolomeo werd gedoopt in buurt van zijn ouderlijk huis, waar Simona nog altijd woont, in de Italiaanse bossen in de buurt van Milaan. Er was ook nog een oom betrokken bij de productie. De titel werd uiteindelijk: *Goodbye, great artist*, de groet waarmee Beethoven een brief aan zijn goede vriend Romberg afsloot. “Hiermee tonen we het respect dat Romberg ook onder grote componisten kreeg”, zegt Bartolomeo Marchesi. Onder cellisten geniet Bernhard Romberg (Duitsland, 1767-1841) enige bekendheid. Hij was zelf virtuoos cellist, bracht veranderingen aan in zowel de speeltechniek als de bouwtechniek van het instrument en ontwikkelde een studiemethode die lange tijd de standaard was op muziekscholen en aan conservatoria. Als componist is hij minder bekend. Hij schreef concerten en operastukken, maar werd vooral om zijn kamermuziek geprezen. Inmiddels is hij een beetje ondergesneeuwd geraakt door beroemdere

tijdgenoten. “Jammer en onterecht. Dit zijn bijzondere werken voor een combinatie die niet zo vaak voorkomt. We willen hem aan de vergetelheid onttrekken”, aldus Simona Marchesi.

KLEINER EN ZACHTER

Een kleine rode harp, de Grecian, in 1817 gebouwd door Sébastien Erard, was het uitgangspunt voor dit album. “Eigenlijk zocht ik repertoire om te spelen voor mijn oude instrumenten. Deze harp...” (Simona Marchesi wijst op een van de exemplaren achter haar) “... stamt uit dezelfde periode en past perfect bij de muziek.” Hoewel Bartolomeo Marchesi ook een mooie Italiaanse cello uit 1727 in bruikleen heeft van de Jumpstart Jr. Foundation, gebruikt hij voor deze sonates zijn eigen Zuid-Duitse Joseph Hollmayr-cello uit 1779. “De klankkleur is anders, donkerder en het is een kleiner exemplaar, wat zachter dan de felle Italiaanse cello's uit die tijd. Dat klopt beter bij deze muziek en bij de harp van mijn moeder.”

ERFGOED DOORGEVEN

De oude muziek kwam het huis van de harpiste binnen via haar zoon. “Met niemand heb ik meer samengespeeld dan met mijn moeder”, vertelt Bartolomeo. “Vanaf mijn derde gaf ze me les. Ik had natuurlijk wel een celloleraar, maar dat was een keer per week. Mijn moeder was er iedere dag.” Simona vult aan: “Ik kom zelf uit een zeer muzikale familie, leerde piano spelen van mijn moeder. Dat ik dat erfgoed heb kunnen doorgegeven aan mijn kinderen, vervult me met trots.” »

**Paspoort
SIMONA
MARCHESI**

Geboren:

Milaan

Beroep:

harpist,
muziekdocent

Opleiding:

harp bij
Luciana Chierici
en Maria Oliva
De Poli.
Studeerde in
Londen aan
Royal College of
Music bij
Susanna Mildonian en Marisa
Robles. Volgde
later lessen in
oude muziek-
praktijk
(toetsen en
basso continuo)
bij Antonio
Frigè en
Giovanni Togni

Carrière: gaf

masterclasses
in Houston,
speelde onder
andere in het
Schleswig-
Holstein Musik
Festival International Youth
Orchestra. Won
in 1990 UFAM
International
Competition.
Sinds 2000 lid
van de European Suzuki
Association.
Richtte in 2005
Accademia
Musicale
Amadeus op

**Paspoort
BARTOLOMEO
DANDOLO
MARCHESI**

Geboren:

Milaan

Beroep: cellist

Opleiding:

studie aan
Giuseppe Verdi
Conservatorium
(Milaan),
vervolgstudie
aan Musik-
hochschule
Keulen bij
Nicolas
Altstaedt en
barokcello bij
Rainer Zipperling, master
oude muziek
aan Musik-
hochschule
Frankfurt

Carrière:

medeoprichter
en muzikaal
leider Verità
Baroque. Cellist
Alinde Quartett
en Orkest van
de Achttiende
Eeuw. Solist en
gastmusicus bij
orkesten als
WDR Funk-
hausorchester.
Won met
UnderStories
Ensemble in
2022 prijs voor
'most promising
young artist' bij
York Early
Music Competition en solo bij
San Bartolomeo
International
Competition for
Young Talents

Als specialist in de Suzukimethode stichtte ze een muziekacademie.

Ze geeft haar halve leven al les aan heel jonge kinderen. "Ik heb een passie voor educatie, meer nog dan voor de uitvoeringspraktijk, hoewel ik daar ook aardig wat ervaring mee heb. Bartolomeo gaf ik les vanaf zijn kleutertijd tot hij een volwassenen man was. Toen draaiden de rollen om en kwam de oude muziek mijn wereld in."

EEN STERKE OPSTREEK

Bartolomeo: "Jarenlang had ik celloles van een barokcellist, zonder dit te weten. Voor mij was een cello een cello. Pas toen ik ging studeren, kwam ik erachter dat ik anders speelde dan de rest. Ik had bijvoorbeeld een sterke opstreek, iets dat meer bij de oude muziekpraktijk hoort. Ik besloot me er verder in te verdiepen en deed een master in oude muziek."

Inmiddels is Bartolomeo een internationaal gewaardeerd solist en lid van oude muziekgezelschappen, waaronder het Orkest van de Achttiende Eeuw. Zijn kennis van en liefde voor de oude uitvoeringspraktijk bracht hij over op zijn moeder. Plagerig zegt hij: "En nu staat haar huis vol authentieke oude instrumenten waarvan ze niet weet hoe ze te bespelen." Simona riposteert: "Iedere dag studeer ik op drie verschillende harpen!"

OPSCHEPPEL ROMBERG

Dat is nodig, zegt ze, omdat de techniek en manier van spelen van harp tot harp enorm verschilt. "De wijze waarop de snaren gespannen zijn, de pedalen, alles is anders. In de tijd van Romberg was de

harp volop in ontwikkeling. Deze harp was destijds een bijzonder geavanceerd exemplaar, met twee pedalen en daardoor meer mogelijkheden om te moduleren. Om voor harp te schrijven, zeker op deze vooruitstrevende manier, moest je wel kennis van zaken hebben. En het klopt allemaal: de arpeggio's, de modulaties." Ook voor de cello is het werk uitdagend. "Het is zo geschreven dat het ook op viool speelbaar is, dus vooral het hoge register van de cello wordt aangesproken", vertelt Simona. "Romberg was een formidabele cellist", vult Bartolomeo aan. "Hij wilde een beetje opscheppen en kon indruk maken met composities waar hij zelf heel goed mee uit de voeten kon. Beethoven wilde eens een celloconcert voor hem schrijven, maar Romberg sloeg dit af. Naar verluidt omdat hij zich op het uitvoeren van zijn eigen werk wilde toeleggen. Door hem hebben we nu geen celloconcert van Beethoven."

NATUURLIJKE DIALOGEN

Rombergs sonates voor cello en harp zijn eigenlijk drie stukken die ieder opgedeeld zijn in drie bewegingen. Het geheel is dus opgebouwd uit negen kortere delen. Bijzonder is de evenwichtige balans, vinden de Marchesi's.

Bartolomeo: "Het muzikale materiaal is gelijkelijk verdeeld over de instrumenten. Het thema wordt de ene keer door de cello geïntroduceerd en de andere keer door de harp. Daardoor ontstaat een waarachtige dialoog. Onze onderlinge dialoog is ook volkomen natuurlijk. Wij kennen elkaar beter dan wie dan ook, we hebben dezelfde achtergrond, spreken dezelfde taal. We bakkeleiden enkel over praktische puntjes. Aan de muzikale interpretatie hoeven we geen woord vuil te maken, dat gaat vanzelf." «

"Good-bye, great artist. Truly yours, Beethoven"
- Bernhard Romberg - 3 Grand Sonatas, Op. 5
for Harp and Cello
Simona Marchesi
Bartolomeo Dandolo Marchesi
Challenge Records, CC 72990